

آشنایی کودکان پیش دبستانی با فرهنگ و زیست بوم محلی خویش:

راهکاری برای هویت یابی ایرانی - اسلامی

رحیم روح بخش

کارشناس مسئول شورای عالی آموزش و پرورش
roohbakhsh1965@yahoo.com

چکیده

در یک تقسیم بندی از مراحل هویت یابی افراد، می توان از چهار مرحله هویت: فردی، محلی، ملی و جهانی سخن گفت. به نظر می رسد اگر هویت یابی فردی را خاص دوران نوزادی و کودکی فرد در خانواده تلقی کنیم، هویت یابی محلی را می توان از همان آغاز ورود کودک به اجتماع به خصوص مراکز تربیتی- آموزشی یعنی دوره پیش دبستانی در نظر گرفت. به درستی می توان ادعا کرد که لازمه نیل به هویت ملی فرزندان این مرز و بوم، هویت یابی محلی آنان است. یعنی اینکه کودکان در گام نخست باید با فرهنگ و هویت محلی و بومی خود آشنا شوند، تا در مراحل بعدی رشد به هویت ملی دست یابند. محیط مراکز پیش دبستانی به علت ماهیت آموزشی گروهی از یک سو و تسهیل دسترسی به نمادهای فرهنگی تاریخ و هویت محلی و بومی هر شهر و دیار از سوی دیگر، می تواند شرایط مطلوب نیل به این مقصود را فراهم سازند. با این احوال این پرسش بنیادین باقی می ماند که علی رغم این ظرفیت ها، از چه راهکارهایی می توان کودکان را در دوره پیش دبستانی نسبت به فرهنگ و هویت محلی و بومی خود آشنا ساخت؟ این مقاله از نوع توصیفی- تحلیلی و به شیوه کتابخانه ای حاکی است که با باز دیدهای گروهی کودکان پیش دبستانی از آثار تاریخی و اماکن مذهبی شهرهای مربوطه، شرکت جمعی در جشن های محلی، حضور در مراسم های مذهبی، می توان نسبت به آشنایی اجمالی آنها از تاریخ و فرهنگ بومی خود یاری رساند و آنها را نسبت به آیین ها، رسوم و سنت های دیار خویش آگاه کرده و زمینه هویت یابی ایرانی- اسلامی آنان را فراهم کرد. بر این اساس ادارات کل آموزش و پرورش هر استان می توانند با آموزش و آگاه سازی مربیان مراکز پیش دبستانی نسبت به جایگاه و اهمیت فرهنگ بومی و محلی شهر و دیار خود، از ظرفیت های زیست بوم فرهنگی هر استان یا شهر مربوطه برای هویت یابی محلی کودکان بهره گیرند.

کلیده واژه ها: فرهنگ، هویت محلی، آثار تاریخی، کودکان، پیش دبستانی

مقدمه

یکی از چالش های بزرگ نسل جوان امروز جامعه ما، چالش هویتی است. نمی توان تردید داشت که نسل امروز از نظر هویتی نسبت به نسل های پیشین و حتی نسل قبل همگرایی هویتی کمتری دارد. به نظر می رسد دستگاه رسمی فرهنگی از جمله نظام آموزش و پرورش در انتقال آموزه های هویتی دچار ناتوانی شده است. به گونه ای که یک دانش آموز مقطع متوسطه بعد از اتمام تحصیلات دبیرستانی، از نگرش و انسجام هویتی مطلوبی برخوردار نیست. اگر نگوییم بخشی از دانش آموزان دچار بی هویتی شده